هو العلیم

بررسی دلالت قاعده لا ضرر

تحلیل استدلال شیخ انصاری در اطاق لا ضرر توسط راوی

سلسله دروس قواعد فقهیه ـ قاعده لاضرر ـ جلسه ششم

استاد
آیت‌الله حاج سید محمدمحسن حسینی طهرانی
قدّس‌الله‌سرّه

أعوذ بالله من الشيطان الرجيم
بسم الله الرحمن الرحيم

رارضلا و ررضلا هدعاقتایاور فلتخم یاههتسد یسررب

.دنتسه هتسد دنچره تایاور هکدش عرض هجانآ رد .میدناوخار هَرُمَسُ هئیضق رد تایاور

دسرب میریگب نه هَللادبعه دنسه کتسا یفاکتیاور ،تسیزیاههبش و کش ،دنسرظنز اهکه تسد کی رارضلا و ررضلا و راضملجر کناتسا رارضلا و ررضلا هجانآ هک.

و ررضلا هجانآ رد و دسرب میلاسلا هیلع هماما هبرقا نامسَکنا نه با قیرط زا هک تسا یتایاور م وده هئ تسد تسا نمؤمی لع رارضلا

نآ رد رارضلا و ررضلا و تسا قودصه هئلسرم هک تسه راضملجر کناتسا هک یاجنآ رد م وسو و .مشاب هدرکن اهتشا رگا تسا... تسیز تایاور

ی با نبا هغلابلا جهنحرشر رد اًرهاظ رد تسه مرظنز رد هکه چنآ هدمآ ی تایاور اجنیا رد مه هماع قیرط زا نآ نوا ینع اجنآ رد و دنکی مل قنار هرُمَسُ ربخ نیمه مالسلا هیلع رقابما مامه زا لصاو زا دیدحلا و شتلالد و هرُمَسُ تایاور نیا هبعجار ثحبه تبلا هدمآ مه تسل ها رگید ب تکزا ی ضعبرد روطنیمه و تسه هکمینیبیم یاهاوخی م ام .دیآ ی مًدعبا هنیا ،ندوبدایز و مکن یا رد مًکحُم لصا و شدایز و مکه بعجار قیقحت .هدمآ نامه هبنآ زا ی سما ،تایاور زا کی مالدکرد رارضلا و ررضلا هئدعاقن یا دوخ

نآ دانسا ی سررب و هیما قیرط زا هعفشب اب تایاور لقن

و ی یحیبن دمحم بن دمحم شقیرط رد و دنکی مل قنی فاکدوخ زا اًرهاظ م هب یذهت نعدلاخن هبقعزا تسا لالهن هَللادبعن هدمحم بن دمحم شقیرط رد و دنکی مل قنی فاکدوخ زا اًرهاظ م هب یذهت **هلآ و هیلع الله یلص الله لوسر یضق ل** تسا هعفشه ئرابرد ثحبت یاور نیا رد هکم الس ا هیلع هَللادبعی با **نکاسملا و نیضرالا یف ءاکرشلا نیب هعفشلاب** قحءاکرش هب دریگی م قلعت هکی قوقحه عفشب اب رد نوچ هتبلا ،اًروف ی رگید تخورف ارش دوخ م هسا نهآ زا ی کیرگا ،نکسم رد و نیمز رد ،تسم قزا لبقت سا عاشُم نیا هتخورف نآ هکار ی هسنآ و دنکب هعفشه بذخ دناوتی م رو فلا ی ف ،دوشی منی خارتلاب ،رگید تسا ی روف نیا .دوشی م ب ترتنآ ر ب م هی تاعورف و دیآ ی م ررضلا هئدعاقن یا زاب اجنیا رد و درخب

ار ی رتشیپ لام کی و دنکب ار راکنیا دهاوخ رارضا ب اب لاثما زا ب اب نم ی صخش کی رگا دینک ضرف هعفشه بذخ اًهکی صخشن یا ای ؟تسیزیح یحص ایتسا ح یحص هلماعم نیا اجنیا ن یا رد ایآ دنکب لذب دهاوخ

میکنند بر چه اساسی باید اخذ به شفعه بکنند؟ اینها دیگر از فروعات مسأله است. ولی آنچه که هست این است که در اینجا دارد و قال لاضرر و لاضرار، در اینجا امام صادق علیه السلام لاضرر و لاضرار را نسبت میدهند به پیغمبر در اخذ به شفعه، **قضی رسول الله فی الشفعة بین الشركاء و فلان و قال لاضرر و لاضرار.**

این یک روایت است البته در این روایت خدشه شده به دو نفر، یکی محمد بن عبدالَله بن هلال است که توثیق نشده، با اینکه از مشایخ است و در طریق *کامل الزیارات* است ولی در عین‌حال میگویند توثیق نشده البته حالا بحث راجع به محمد بن عبدالَله بن هلال را ما انشاء اللَه یا فردا یا پس فردا می‌آئیم بحثش را میکنیم همینطور راجع به عقبة بن خالد، در عقبة بن خالد هم که طبقهٔ اُولی از روات است توثیقی نشده گرچه بعضی ها فی الجمله توثیقی کردند مثل کشّی. ولی آنطور که باید و شاید نشده لذا این روایت را بعضیها از روایات ضعاف میشمارند به این دو نفری که در اینجا ذکر شد.

تحلیل روایت دوم عقبة بن خالد پیرامون منع فضل آب بادیه

روایت دومی که در اینجا مطرح است روایتی است از محمد بن عبدالَله باز از عقبة بن خالد عن ابی عبدالَله علیه السلام قال: قضی رسول الله بین اهل البادیة أنّه لا یُمنع فضلُ ماء لیُمنَعَ به فضل کلاء و قال لاضرر و لاضرار. **پیغمبر بین اهل بادیه اینطور حکم کردند که شما از آب منع نکنید تا اینکه از چرا منع بشود. به خاطر اینکه در بادیه این طور بود که هر قبیله‌ای می‌آمدند یک چاهی داشتند و از این چاه استفاده میکردند و آن افرادی که دارای مواشی بودند در آن حول و حوش، اینها رعی میکردند در مواشیشان، و اینها خب بعد از رعی نیاز به آب داشتند، چهارپایانشان بعد از چرا می‌آمدند آب میخوردند و اینها ممانعت میکردند و از آنها میخواستند پول بگیرند و اینها، پیغمبر فرمودند که شما ممانعت از زیادی آب نکنید شما که حالا چاهتان آب دارد، مواشی خودتان را آب میدهید، خودتان از آب استفاده میکنید، زراعتتان را آب میدهید، حالا اگر گله‌ای هم آمد به آن آب بدهید، چرا دیگر بخواهید منع کنید تا اینکه از چریدن، اینها منع بشوند.**

خب، بحث راجع به اینکه حالا آیا این چاه قبلاً بوده و بعد آن قبیله آمده در آنجا منزل گرفته یا این قبیله اصلاً این چاه را کنده‌اند، دیگر در اینجا این مسائل مطرح نیست، این هم باز یکی از آن جهاتی است که گفتند مقام، مقام اجمال است‌ها. شما نمیدانید که آیا این چاه چاهی بوده که قبلاً بوده و اینها حق ندارند، یا اینکه این چاهی است که خود اینها کندند، بعداً می‌آئیم میگوئیم ولو اینکه چاه خود اینها هم باشد ولی باز در عین حال اینها باید بدهند، روایاتی هست در اینجا. یعنی اگر ما آن قرائن را گذاشتیم ما حمل میکردیم بر اینکه این چاه چاهی بوده که مال خودشان نبوده منتهی یک حق تصرفی دارند ولی اگر چاه مال خودش است خب شخص، الناس مسلّطون علی اموالهم، نمیخواهد مواشی دیگر سیراب بشوند، تصرف در اموال اقتضاء این را

.دنکی م

ع نم ارچ ی دایز زا ه کنیا ات دینکنع نم ب آ ی دایز زا امش ه کت سا ن یا ه دش ت یاور ن یا ه کی یانعم ک ی ن آ ه جیتزرد دننکی منت عارز اهآ دیهدن اهآ ه بار ن اشبآ امش دننکبت عارز دنهاوخی م ًلاثم ن ارگید ی نعی دوشب ی نعم ن یا م درک ض رع ه کی یانعم ن آ ی لو ه دش ی فلتخم ی ناعم ،دوشی م م کع رز و ت شکن آ ،دوشی م م کع تارم .ود ن یا زا ت سا رهظأ

ه یماما ت اياور ا بت نسل ها ق یرط زا ل وقنم ی بنلا ة یضقا ه سیاقم

ة یضقا ک ی ا م ه تبلا ،ن آ ی ادج دنکی م ل قنم لاسلا ه یلع ق داص م اما زا دلاخ ن ب ة بقع ه کت سا ی تیاور ود ن یا .ه ّیماما م هو دندرک ل قنزار وا ت نسل ها م هم ،ه یضقا ن آ و دندرک ربمغیپ ه کی ئاهاضقا ،م یراد ی بنلا

ب احصا زا ه کت ماص ن ب ة دابع ه ب دسر ی م ه کت سا ی تیاور ،ت یاور ن آ دندرک ل قنت نسل ها ه کار ی تیاور زا م هن ارگید و ه درک ل قنش ریبک دنسم رد ل بنح ن ب دمحا ار ت یاور ن یا ه ک ،ت سا م لاسلا ه یلع ن ینمؤملا ریما دنتسه ؟ه مه اهنیا و ن نس دننام دنتفرگ ل بنح ن ب دمحا ،دراد ت یاور ،اهنیا **؟ ن دعملا ّنأ الله لوسر ءاضقن مّنا** ن یا درادرب ه اچ زا ی بآ ی سکر گا ای دوشی م ذن ویدم درادرب ی زیچ ن دعم زا ی سکر گا ی نعی ،ت سا ؟ن دعم ی نعی ی ناویح ر گا و .دشابی هاچ ه چ ه کنیا زا م ،ه اچ ن آ ه کت سا ن یا ربل یلد ؟ ن یمه دوخ ،اجنیا رد .درادن ی تمارغ ،دنکشی م ار ی زیچ ک ی دنزی م ،دی آی م ن اویح ،دنشابه درک ت ظفاحم ،دنشابه درک ت ظفاحم ار ش طئارش ه تبلا ر گا ،ار و دم آ ر گا ی هتنم ت سا ؟ ن آ ،دشابه درک ت یاعر ،ت سا ظفاحم ه کی سکن آ ،ی عار ن ،ناپوچ ن آ ه کی تروصرد ار وا دنزی م دگلاب وا ،ت سا ش هار رس ی اه ناودنهک ی ،دنکی م ت کرح درادن ه کدینک ض رف ًلاثم ف لت ه صلاخ ن یا و دمهفی م ذن یا ن وچ ، ه ار ط سو ه تشاذگ ار ن یا ه کت سا ی سکر یصقت رگید ن آ ،دربی م ن یز ک ی ه کنیا ای ،دنکی م ش تیذا دوری م ی اه چبک ی ،ی اج ک ی دنتسب ار ی ناویح ک ی دینک ض رف ه کنیا ای ،دوشی م ه ید ه کت سیذ ن اویح ب حاص ئدهع ر ب ن یا دوشی م ف لت وا و دنزی م دگلاب ن آ دنکی م ش تیذا دوری م ص خش .ت سا ؟ه مه اهنیا ،ت سیذ ن اویح ب حاص ئدهع ر ب دنکی م دراو ه کی یاهتحار ج ن یا ی تحای و دزادرپ

ش تیاور ت سا ل صفم ،**رجحلا رهاظلا و** دی آی م ه کنیا ات نلاف ی ضقو ؟ ی ضقو :دومرف دعب دشابم دای ن مض ن یا رد م هم ی بلطم ک ی لاح ــت سا دای ز ت اياور ن یا ،دینیبی م امش دوخ ار ش تیاور رگید لاح دعب ــم نکی م ض رع ار ش تهج ،دندش ب کترم اهی ضعب اجنیا رد ه کی هابتشا ک ی ،م یوگب ث یدح ن یا ل یذ رد ه ک ،رارضلا و ررضلا ن أ ی ضقو ه کدیوگی م ت ماص ن ب ة دابع ه کاجنیا دی آی م ات دنکی م ت بحص ن ینج ل تقبع جار ام امتب لطم ن یا ات...اهفرح ن یا و نلاف و **ه یدابلا ل ها ن یب ی ضقو** ،... ی رارض و ی ررض ه کربمغیپ درک م حک ملاسلا ه یلع ق داص م اما زا ار اهاضق ن یا ،ار ی بنلا ة یضقا ن یا م دآ دلاخ ن ب ا ة بقع ن یمه ه ک م ینیبی م ام دعب .دوشی م ن م ل اق دومرف **اللهدبع ی با ن ع ؟ ل لاه ن ب اللهدبع ن ب دمحم دانساب ه یقفلا ی فف** دراد ًلاثم ،ه درک ل قن ه کت ه ک

یا دنکی م لق نی وکس زا ب یذهتلا و ی فاکلا ی فذ دراد اج نی ا ردً لاثم .ت یاور ک ی ن ی ا ،ن لاف ؟ هَللا لوسر ءاضق نایب هکت ه کت ار ن ی ا ق داص ام ا ،ت ام ص ن ب ة دابع ت یاور ن یمه ی نعی ؟ هَللا لوسر لاق م لاسلا هیلع هَللادبع .هدرک ن ایب هوحن ه چ ت ام ص ن ب ة دابع ن ی ا ه کنیا ب ر دوشی م لی ل ن ی ا و دندرک

ةرمثّن أ هَللا لوسر ی ضق دومرف ه کت سا هَللادبع ن ب دمحم ب یذهتردً لاثم ه دوب ی سکره ل خن ی ا ب حاصً لابق ،ه درکش تسرد ار ن ی ا ه کت سا ی سکی ار ب ل خ ن ی ا ب ر ب ر ،ه هرّبع ی ذّلل ل خنلا ،ه درکش تسرد ار ن ی اً لابق ه کت سا ی سکن آ ل ام ل خ ن ی ا ر ب ر ،ه دیتخورف ار ل خ ن ی ا م ه ل ام ل خ ن ی ا ر ب ر ،ت سوا ل ام م ه ل خ ن ی ا ر ب ر ،ه درکت سرد ی نعی ا هرّبع ،دنکنی م ت سرد و دنزی م ه دام ةخاشن آ ه ب و دنریگی م ار رذ درگ رخ آ ،ار ن ی ا ه درک ؟ ،ه درکت سرد ی نعی ا هرّبع ه کدنک طرش ار ل دیرخ ن آ ه کنیا رگم ،ع اتبُم لا طرتشی نأ اّلا ،دشورفب ار ل خ ن ی ا ر ب ر ،ت سا ن آ ل ام ل خ ن ی ا ر ب ر ت سرد ار ءامن ی ا ه کت سا ی سکل ام ت ا ءامن ی ا ه کت سا ن ی ا ه لماعم ن ی ا ی اضتقم ی ل و ت سوا ل ام م ه ش ا م ر ب ر اهاضق ن ی ا م لاسلا هیلع ق داص ام ا اهنیا م ام ت ر د ی ل و م ناوخ ی م ذار اهنیا رگید ن م لا اح ه ک ه ی قب رد روطنیمه و ه درک درادا جنآ رد ه کت سا ه عفش ن ام ه اهنیا زا ا تاود و دنکی م لق نی ا ر اهنیا م ه دلاخ ن ب ة بقع و دندرک ن ایب ی کی ی کیار رد ی ل و رارضلا و ررضلا م یراد م ه اجنآ رد ه کت سا ر ئبءام ل ضفت یاور ن ام ه ش ی کیو رارضلا و ررضلا لاقو .ت سیذ رارضلا و ررضلا ش اه یقب

ب آ ل ضفو ه عفش ت ایاور ه ب ررضلا ب استنا ر ب ی ناهفصا ه عیرشلا خ یش دقن

ةلاسر ،ت سا ن اشیا ب اتکن ی م ت سا ن م ت سد رد ه کب اتکن ی ا ن لآ ا ه ک ی ناهفصا ةعیرّشلا خ یش م وحرم ی قّلت رد دندرک دا عبتسا م ه ن اشدوخ ه کی روطنام ه دندومرف ار ی بلطم ک ی دندمآ اجنیا رد ن اشیا ،ت سا ن اشیا و ه عفش ب اب ز ا ه کی تایاور ن ی اً لاصا ه کدندومرف اجنیا رد دندمآ ن اشیا ،ت سا روطنیمه م اًعقاو ،ه لأسم ن ی ا ن ی ا م ت امت ام ص ن ب ة دابع و ت سا ت ام ص ن ب ة دابع ت یاور ن ام ه ش لصا ت یاور ن ی ا ،ت سا اهفرح ن ی ا و ن لاف ه ب م حک ،دندرک ار م حک ن لاف اج لاف ردرب مغیپ ،دندرک ل قن ه کت ه کت و الدج الدج ار م الدکره ،ار رب مغیپ ةیضقا دمای ن ت ام ص ن ب ة دابع ار چ ب خ دوب ءام ل ضفرد و دوب ه عفشرد رارضلا و ررضلا ن ی ا رگ لاح ،رارضلا و ررضلا ؟درواب ی ار م لاک ن ی ا اهنآ ل ی ذ رد

.ت سا ع اشم ب حاص ن آ ق ح ؟ت سیک ق ح ًلاثم ه عفش ،ن ی کاسملا و ن ی ضرلاأ ن ی ب ة عفشلا ب ی ضق رب مغیپًلاثم ی تیاور ک ی ت قو ن آ ،**رارضلا و ررضلا و ... ه عفش الله لوسر ی ضق** ،ه عفش ب اب رد م یراد م ه ی تیاور ک ی رد ،ن ی مز ن آ دوشن م یسقت و دوشن ب صنت املاع ه کت سا ی یاجا ت ه عفش ن ی ا ،**ةعفش لاف فرُعلا تَقَرُع اذا** ه کم یراد ،دنتشاذگ ت ملاع ک ی ،ی نلاف ل ام ب یرجک ی ن ی ا اقآ ،دندمآ رگا ل ام م ه ب یرجک ی ن ی ا ،دنتشاذگ م ه ت ملاع ک ی ،ی نلاف ل ام ب یرجک ی ن ی ا اقآ ،دندمآ رگا ی یاجنآ رد ه عفش ،ت سیذ ه عفش اجنآ رد رگید ت خورف ار ش دوخ ب یرج دمآ ی صخشرگا اجنآ رد رگید ،ی نلاف ی مرب ار ش دوخ م هس ی سکره ،رگید ن وریب دوری م کارتشا زا رگید دندرک م یسقت ه کی تقو ت سا ع اشم ه کت سا

تَقُرُع ،هداد رارق ءاکرش نآ یارب قوقح زا یکی ار هعفش هب ذخا هدمآ رد رضم عرط یارب راشا جنیاو .دراد
.دوبدحلاقدح ،ندرک بصنقتنشاذگ تملاع یعیبط فیرعت

یفیلکت ایی عضوم کمک رب رد رضلا هدعاقت للاد لامتحا ی سررب

،دشابرارضلا و رد رضلا هلمج ربمغیپ هیضقا نیا رد رگا هک تسا نیا دسرب مهذ هب هک ی اهلأسم اجنیا رد
دیاب یه کنیا هزندنک نایار رد رضلا ن یا ءام لضف هب ءاضق و هعفش ءاضق ث یدحل یذ رد دیاب یدیاب تماص نب هداب ع
هعفش رد ،روجنیا ب یرج رد ،روجنیا اجنیا رد درک اضق ربمغیپ دیوگب .دنک نایب لقتسم هلمج ک ی ناونع هب
و رد رضلا رد هک دوشیم مولعم خب ،رارضلا و رد رضلا هک درک اضق روطنیمه و روجنیا ءام لضف رد ،روجنیا
.تسا بدنجن ب هرمسه ب طوبرم هیضق ،تسادج هیضق ک ی رارضلا

دندمآ اهی ضعبن وچ ،مینکب هاگن ار تردن آ تاملک رگا ،هیقبا بو دوبن یا نانشبأد ًلاصا مرکا ربمغیپ
رد ار اهاضق نآ ربمغیپ هک ی یا یاضق هدمآ تماص نب هداب ع هک دنتفگ دندمآ ،تردک رطم ار بلطن یا اجنیا رد
هیضق رد ربمغیپ دنادیم ًلاثم ،هدرک نایب ه محفص ک ی رد ،تراب ع ک ی با ار همه ،ار اهنآ ،دنداد ماجنا مزال نامز
شنینجو ن زک ی ه بدوبه دوبه دیزدگلک ی و دوبه دمآ ی صخش ه کی اه یضق رد ،داد ماجنا ار اضق نلاف بدنجن ب هرُمَس
ربمغیپ دمآ رئبءام لضف هیضق رد ،دینک دازآ دیاب هرُح ک ی ا یه ما ک ی ت فگ داد رارق ار اضق نلاف دوبه دش طقس
رد ار اهمکح نیا دندمآ ربمغیپ ه کار ی یاهمکح ؛ه کی یاهاضق ،دومرف ی روطنیا ه عفش هیضق رد ،دومرف ی روطنیا
.ه درک نایب ام ی ار ه هلمج ک ی رد ار اهنیا هلمج هدمآ تماص نب هداب ع نیا ،دندرک نایب ی فلتخم ی اهاج

بأد ه کنیا نآ و دوشیم ه داد اجنیا رد مهم ی للامتحا ک ی ی لو تسا تسرد نیا ،تسا نکمن یا ه تبلا
نایب ه هلمج ک ی نمض رد دنتشادنزم ه ب ی طبر چیه ه کار ی ماکحا ه شیمه ک دوبن یا دراو م ی ار ی سبرد ربمغیپ
طوبرم امدکرهو دوبه اتوک ی لیخ ربمغیپ تلامج ه کمینیبیم ام ،ربمغیپ تابطخ رد ه کدینک فرص .دندرک ی م
بخ.دیهدب ی روطن یا ار ناتلاتماک تازک ،دینک ک مک نیدلاو ه ب ،تسا ه لأسم ک ی ه ب طوبرم تسا ه هیضق ک ی ه ب
روطنیا ،طئارش نیا ابدهدب ماجنا ج ه ک ی سک ،دیریگب روطنیا ار هزور .درادنزن یدلاو ه ب ک مک ه ب ی طبر تازک
،ی لیخ تبحصت نک دنت ،آ ی ور و دنت نک رطم ار ه لأسم ک ی دنیایب ربمغیپ ه کدوبن روطنیا ،ک لذ ًلاثم و دوشیم
ک ی رد ربمغیپ ار مکح تسیب ًلاثم ه قیقد دنچ ضرع رد دوبن کمن و دوب ی رصتخم تاملک ،ربمغیپ
.دوب ربمغیپ بأدن یا ،دنک نایب تراب ع

؛هدش ماجنا ی فلتخم ی اهاضق ه کتسا نیا ب اب زا ه نی بنا ه یضقا ه لأسم نیا ه کمیئوگب تسا نکمن لاح
نب ه داب ع دعب ،دندرک نایب ه هلمج ک ی نمض رد ار اهنیا زا ی یضعب ،دندمآ ًلاثم ب اب نم ه کدینک فرص ،ربمغیپ
ع قاوم هج راخ رد ه کنیا ه ،درک مکح روطنیا ربمغیپ ه کنیا ی نعی اضق .ه دراد ار اضق عزجار نیا ه دمآ تماص
نلاف ًلاثم ه کمینیبیم ام اهاضق نیا رد ًلاثم ،میراد ی نئارق ک ی نوچ ،تسا ب رقا ی لوا ی للامتحا نآ ه چرگ ،دش

ار وا ی رگید نز کی ،ی نز کی ه کنرگید ه تسا ه یجراخ ۀیضق کی ه تسا موملعم نی ا ب خ ؟ی ضق ،مدآ ص خش ل وتقلما ن ینجلا ن ی فی ضق و ،مدنکب م یسقت ثارو ن یی روطچ ربمغیپ دسر ی م ن ز ن ی ا ه ب ه ک ی ثرا ن ی ا لا اح ،ه تشک ک ی ی نعی ت سا ی جراخ ۀیضق کی ه دوشی م موملعم ن ی ا ؟ ه تارمإ ن ه ل ن اکو ،مدنرکم کح روطنیا مدعب ربمغیپ ؟ رگم ت سا مدیعب ل امتحا ،ل امتحا ن ی ا ن ی ربانب س پ مدنکی م ل قن دراد ار ت یاکح ن آ ه ک ی جراخ ی اهاضق ن آ رد ه درک ل خاد ار ن ی ا ،ت سا ربمغیپ م لاک ت روص ه ب اهنیا ز ا ی ضعب م یئوگب ه کنیا .ه درک ح رطم ار اهاضق

ی وار طسوت رر ضلا ه مدعاق ن دش ه فاضا ی اعدا رد ه شقانم

ۀعیرشلا خیرات موحرم ،ه درک ن ایب الدج ه درک ح رطم الدج ار رارض لا و رر ضلا ۀیضق ن اشیا ،ت روص ره ه ب ق داصم اما ز ا ه نیع ه ب ار اهن یمه و ه مدآ ه ک الدلاخ ن ب ۀبقع ه کنیا ر ب دنریگی م ل یلد ار ن درک رکذ الدج ن ی ا ی ناهفصا ن یمه ق داصم اما ،رارض لا و رر ضلا دندوم رفذ ق داصم اما ی نعی ،ه درک ه فاضا ش دوخ ز ا ار رر ضلا ن ی ا ه درک ل قن دعب ه درک ل قن ق داصم اما ز ا ار اهنیا ه مدآ الدلاخ ن ب ۀبقع دعب ،مدنرک ن ایب دنمدآ ار ربمغیپ ی اهاضق ،ار ی بنلا ۀیضقا ب حاصب أدًلاثم ه دوب دایز ت یاور ن ی ا ب خ ،مدنرک ه کتک ه کتار الدلاخ ن ب ۀبقع ت یاور دنمدآ ام ن یشدحم و خ یاشم روطنیمه م خ یش ،مدنکی م ل قن ار ه کتک ی دیآی م ت سا ن یمه م ه م ل ئاسو ت سا.

ن ب ۀبقع ت یاور طسوب رد ای ،ب یذهت رد ه مدآ ی سوط خ یش ه عفش ب اب رد ،ل اثم ب اب ن م دینک ض رف طوبرم ه کی رالدقم ن آ ه مدآ ،ت اید ب اب رد .ه درک نذ ر ار ش اه یقب رگید ه درک ل قن ار ش اجنیا رد ار ش اه کتن یا ار الدلاخ دوب ب وخ ی لو ،مدنرک ار راک ن یا اهنیا ه رخلاب لاح ،ه دوب اهنیا ب أد ن یا و ه درک ل قن ت سه ل تق و ه ید و ن ینج ه ب .مدندز م اجنا ار راک ن یا ب خ ی لو ،مدننکب ل قن [مدنروایب دنتساوخ] ه ک اجره رد ار همه ه ک

ن اشباتکرد مدنمآ ن یشدحم و ءاملع ت سه اجن یا رد ه کی عیطقت ن یا ًلاوا ،الدلاخ ن ب ۀبقع ن یا الذهلع ًءانب ه ذ ؛ءام ل ضف ه عفش ه ب ه درک ه فاضا ار رارض لا و رر ضلا ۀلمج ه مدآ الدلاخ ن ب ۀبقع دوخ ه کنیا مود .مدنرک عیطقت ک ی دنریگی م ب لطم ن یا ر ب ن اشیا ه ک ی اهنیرق و مدشاب ه درک ل قن ار رر ضلا ۀلمج ن یا م لاسلا ه یلع ام ءام ه کنیا م کح ه کلب مدنادی م ن ی عضو م کح ،مدنادی م ن ی عضو ۀدعاق ک ی ار رر ضلا ۀدعاق ن اشیا ه ک ت سا ی نعذ زاکترا مامت ه کدآ مدهاوخ ًادعب ش ثحابت اجنیا ه تبلا ه کمدنادی م ن ی عضو م کح ر ب ل اد اجنیا رد ار ی هذ و ،مدنادی م ی فیلکت ،اهنیا ه ،ه عفش ب اب رد ًأصوصخم ،ءام ل ضف ب اب رد و ه عفش ب اب رد رگا ،ت سا ه ابتشا و ت سین رظنز ا ی لاخ ه مه ای ی تمارغ ر ب ی تلاد ،ت سا ی فیلکت ی هذ ،ی هذ م یئوگب ت سا ن کمه ءام ل ضف ب اب رد ،ه ذ ءام ل ضف ب اب رد لاح ن وچ ت سا ی فیلکت ی هذ ،ی هذ م یئوگب م ینات وی م ن ه عفش ب اب رد ًأعطق ی لو ،مدشاب ه تشادن ی زیچ ،ی نارجب ،ی ناوات ه ک دوشی م موملعم س پ ت سا ه عفش ه ب ذخا ه ک ی عضو م کح ظاحل ه ب ی نعی ،مدنک ه عفش ه ب ذخأ دناوتی م ف رط

رد ناشیا ینابم نوچ و دنکی می میرحتی هذ ربت تالاد هکنیا ه، دنکی می عضو م کح ربت تالاد رارضلا و ررضلا دنداتفا ه صمخم ه با جنیا رد ناشیا ن یا ربانب ، ی عضو م کح ه کنیا ه نت سا ی میرحتی هذ رارضلا و ررضلا ئدعاق تیاور رد ه کدنتسناد ن یا ار ه صیوع ن یا ع فد و ه صمخم ن یازا تاجن ی ارب ه ار اهنت و دنديشيدنا ه راچ دندمآ ه کلبت سیزرارضلا و ررضلا ه بل ّیذم ه عفشه ب اضق و ه دیبسچنه عفشه ب ًلاصا رارضلا و ررضلا ت ماص ن ب ة دابع ت رضحب خ ، درکل قذق داص م اما زا ه کدلاخ ن ب ة بقعت یاورغ ارسم یدمآ ، ت قو نآ ، ت سادجرارضلا و ررضلا ، دنکی م ه عفشه ب م کح ه کی تقو ، ه عفشرد ربمغیپ ه کت سا ن یا ن اشروظنم اجنیا رد ت رضحا یا ؟ دیوگی م ه چ ا یدوشی م ت ابثا ه یضق ن یا رد رارضلا و ررضلا ن یا ربانب س پ ، ت سا رارضلا و ررضلا ه بل ّیذم ربمغیپ م ملاک دوخ دندروآ رگید ی اجرد ار ربمغیپ م ملاک ق داص م اما ، ت سیزررضلا ه بل ّیذم ن اشملاک ربمغیپ ، ه ، ه کنیا ، ه رُمَس ئ یضق رد رارضلا و ررضلا ل اق ه ّنلا ؟ اکرش ه ب ه داد ار ه عفشق ح ، ربمغیپ ارچ ی نعی دندرک ه عفشئ میمضو ررض اجنیا رد ه عفشرد ه ک م ینکی م ه دافتسا ام ن یا ربانب ، ه رُمَس رد ه دشت اباث رارضلاو ررضلا ئ یضق ن یا ن وچ ابا اهنیا ه کدروایبی کیرشک یص خش ن آ دیاش ت سا ررض ن آ ه کدشاب ه تشادن ه عفشه ب ذخأ ّتق حف رطرگا ت سا ار وا دیروایبدیرادرب ی دوهیک ی امش ه کنیا ه ذم شابک یرش ل زنم ن یا رد امش ا ب م هاوخی م ن م ، دنزاسن مهم تفگ ن م ه کنیا ت لع ، ... رارضلا و ررضلا ن یمهز ا ق داص م اما س پ ، رگید ت سا ررض ن یا ، دینک ک یرش دیهاوخب ه رُمَس ئ یضق رد رارضلا و ررضلا ن یا ی نعی ، اه ت سا ن یمه ، ه ضافتسا ل قادح ا یه درک رتاوت ی اعدا ن یّقحملا رخف ه دوب رتاوت م سق ن یا ن اشروظنم ناشیا دیاش ، رتاوت ی ارب دوشی م ه دافتسا ع ومجملا ث یح ن م رگید ن ئارق ه ب .

ی طبر اضق نآ ه کدنکی می یاضق ک یز ات یاک ح ق داص م اما م ملاک رد رارضلا و ررضلا ئ لمجا ذهیلعً اءانب ه رخلاا ب ت سا ن یا رد ت بحصل احرهرد ی لو دنکی م اجنیارد ه عفشئ دافتسا ، اضق نآ زا ن اشیا ی لو درادن ه عفشه ب ار ه لأسم ن یا ه کنیا ی ارب ن اشیا ، ... ه ّصنَم ن یا رد م یهاوخی م ام ، دشاب ام اما م ملاک ا ید شاب ربمغیپ م ملاک ، ررضلا ه چ زا ی وار ه تفگ ، دنابسچ ی وار دوخ ه ب ار ررضلا نآ ، ه درک ل قذم اما زا ه دمآ ی وار ه کار ی ررضلا ه دمآ درادرب ل ّیذم ق داص م اما م ملاک ن یا ربانب س پش دوخ ئ قیلس ه ب ه درک ه فاضا ش دوخ زا ی وار ه کی تقو ، ه درک ه فاضا ش دوخ م کح ، اما ، دوشی م ت ابثا ی میرحتی هذ ب ابزا ، م کح ، ن یا ربانب س پ ت سا ه تفگ ه دمآ ی وار دوخ ، ت سیزررضلا ه ب امش ه کت سا ن یا ش حضاو ی لیخ ل یلد اما و دندرک ن اشیا ه کدوب ی اه هبُش ن یا ، ن یا ، دوشی م ذنت ابثا رگید ی عضو ه فاضا ش دوخ زا ی وار دیئوگی م ار ن یا امش ه درک ل قذ ی وار ق داص م اما زا ه کار ی ملاک ک یدیئآ ی می لیلد ه چ ه ب ه درک ؟!

ه یضق ن یا ه جوتم هم ش دوخ ن اشیا دینیبب ه کنیا ات م ناوخی م اجنیا رد ن م دنراد ن اشیا ه کی ترابع لاا ح ، ی عضو دراد ی فیلکت ی هذ ن یا ، ررّضلا ث یدح ن م ی فیلکتلا ی هنلا ة دارا رصاقلا ی رظن ی ف ججارلا ّنا ، ه دوب ، م دیمهفی م وا زا ار ی فیلکت ی هذ م هً لابقن م ، ؟افیلکت ی هنلا ة دارا ه فلتخلما تاقوا ت یف ه ذه ث حبلا دنع ؟ و درادن

ی فیلکت ی هن ،دنکی م یمیرحت یهن ربت للاد ،تیاور هکنیا هب مزج زا تشادی م زاب ار م ،هب مزجلا ن م ی نتبثی هّنا لاا ل ضف ع نم ث یدح رد دنکی م یعضو تمرح ربت للاد رارضلا و ررضلا هعفش ث یدح رد ،دحاو ظفلاّ ن إ ؟دنکی م لاجم لا و ،تسا دحاو قایس ،قایس ،تسا دحاو ظفل ،ظفل هک یتلاح رد دنکی م یفیلکت تمرح ربت للاد ءام مکح و تسین دنکن دصق ار یعضو مکح هکنیا یارب یلاجم ،ةعفشلا ثیدح یف یعضولا مکحلا ادعام ةدارلإ طقف ءام لضف رد ،دنکی م یعضو ربت للاد نآ یعیت تسین دنکن دصق ءام لضف ث یدح رد ار یفیلکت میرحت دندرم مه نا شیشاوم اهنیا ،بآ زا دندش عنام اهنیا دنتخادرپن مه اهنیا رگا یلو دنکی م یفیلکت تمرح ربت للاد ثبشتا تنکف هیزنّتلا یلع یهنلا لمح نم نیقرفلا دنع رهتشا ام یلعً ءانب ،بآ هب تبسن دنتسین نا راقم اهنیا مکح یروجکی و مینکل حار لاکشا نیا هک میدمآ رد نیا لابند امه هصلاخ ،لاکشلاا عفد یف روملاا ضعبب یفانلا و ةعفشلا ثیدح نأ یدنع نّیبت و؟ .مینکب یفیلکت تمرح ربلاد طقف و میرادرب ررض لا زا ار یعضو نامز رد ءام لضف و هعفش ث یدح نیا ،ررضلاب لایزم یبّنلا نم رودصلا لاح انوکی مل لضفلا عنم نع نیترداصلا نیتیاورّلا نیب یوارلا نم ًاعمج هنیب و امهنیب عمجلا ّنأ و دندوبن ررض لا هب لّیذم ،ربمغیپ زا رودص ؟تسیک یوار ،هدرک عمج هدمآ یوار زا عمج نیا ،اتود نیا نیب عمج ،نیفلتخم نیقیرط ؟ ار ررضلا ش دوخ زا هدمآ هبقع دوخ ،هدرک لقن ار تیاور نیا قداص ماما زا هک دلاخ نب ةبقع ،دلاخ نب ةبقع هب دشاب هدیبسچ ررضلا هک میرادن تماص نب ةدابع تیاور رد اما هک ار شلیلد نیا و اتود نیا رد هدرک هفاضا اًمیظع یوعد نا کنا و ـدناهدرک یراک هچ هک دنتسنادی م ناشیا دوخ ـ ینعملا اذه و ،اهنیا و هعفش ث یدح نآ یهن ش یراک ،مراد مزج نم هرخلااب ،مراد مزج نم ؟نم ریثک هقیدصت نع یبأی و نیریثک یلع هلّمحت لقثی اًرما و هداز للاحرگید ار نیا !؟ یراد مزج اجک زالاح !! هدرک هفاضا شدوخ زا یوار هک مراد مزج نم مهنکب مناوت !دنادی م

یف هب جاجتحلإا کرت و نیثحابلا ضعب ؟ءاجر قارولأا اذه یف مینکی م ش تیبثت ار نآ ام ،هتّبثا امّنإ و ًلایّذم انوکی مل ءام لضف زا یهانو هعفش ثیدح هکنیا رد کشا لاف اَنا ًامأف هلمجلاب و ...ةفورعم عضاوم ةرمسة یّضق یف ُرصحنم مهنع هُرودص تبث یذلا نا و دنتسین ررضلا ث یدح هب لّیذم اهنیا ،ررّضلا ثیدحب ،دنکنا یدنکب لوبق هکدراد رایتخا ،رایتخلااب وهف یریغ اما و تسا بدنج نب ةرمس تیاور رد طقف بدنج نب فرح نیا مه ام ،دنشاب هدومرف ار ررضلا نیا رگید یاج رد ربمغیپ ،ررضلا نیا هکنیا رد مییوگی مه ام هتبلا ام ،ینکیم اعدا اجنیا رد یراد امش ؟هتفگنا ی ،ار نیا هتفگ قداص ماما ایآ تسا نیا رد لاکشا یلو ،مینزیمن ار قرف ربمغیپ و ماما نیب ،دوشیم تاباثا ررضلا هرخلااب دنکن اییار بلطم نیا مه قداص ماما ،هرخلااب ،میرادن راک ملاک هب دننک داهشتسا یاهلأسم کی رد قداص ماما هچ ررضلا یاهیضق کی رد دنیامرفب ربمغیپ هچ ،دنکیمن لام ،ررضلا نیا لاح ،یادیم رب ار ررضلا قداص ماما ملاک زا یراد امش ،دوشیم تاباثا ررضلا هرخلااب ،ربمغیپ هدمآ دلاخ نب ةبقع یوگیم امش ،دراد نلاکشا ،ار نیا مینکل وبق مه ام دیاشب ختسا ب دنجن ب ةرمس ةیضق

مکحاجنیا رد یهذ زا روظنم هکنیا ربه تخادنا هصمخم رد ار امش ،ررضلا ن درکه فاضا و هدرکه فاضا ار ررضلا تبسنار ررضلا ن یا دیدمآ ،ن تفرگ ی فیلکتم یرحتربل اد ار رما و ی عضو مکحزا رارف ی اربامشو ت سا ی عضو ،درادنل اکشا دنتفگنا یدنتفگرگید ی اجرد دینکض رف ربمغیپ لااح ،دینکبت اباثا دیابامشار ن یا دیداد ی وار ه بهرُمَسهئیضق هکردق ن یمهه رخلاابدنشابه تفگم هرگید ی اجدصرد لااحم یرادنز ی راکامدنتفگنا یدنتفگنا یلااح و ه عفشهئیضق رد ی کی ،هیضق رات ود رد هدمآ ق داصم اما هکنآ ربه فاضا و ت سا م امتهلأسم ن یا ب خ ،دشت باث ،رگید ت سا ی فاک ًلایلد ه بی فکو هداد ربمغیپ هبت بسنار ررضلا دشابءام لضفع نمه کرگید هئیضق کی رد ی کی ی بنلا هیضقا رد هدمآ ت ماصن بهدابع هکنیا ف رص ه ب ،...اجنیا رد دیابامشو م یرادنز ی زیچ ه بی زاین رگید ام ه مهن یا ،ه ذ ،ه درکادجش دوخ هدمآ ی وار ه کدیئوگبدوشی منل یلد ن یا ه تفرگادجم مکحک یار ررضلا هئیضق دعبو ه درکن ایی ار م مکحق داصم اما ،ربمغیپ م لاکه به درکدا هشتسا دعبه درکن ایی ق داصم اما ه کم یرادت ایاور ام ،ق داصم اما زا ه بقعت یاور روهظو ه درکدا هشتسا روطنیمهم هن یا رد ،هدایز ی لیخ ،ن آرقت ایآ ه به درکدا هشتسا ب لطم ن یا ربانبس پم ینکادجق داصم اما م لاکزا ار ن یا م ینا وتی منام ه کت سا ن یا ربل یلد ی وقا ش روهظ ن یا .ت سا ل مأتی بو ه جو ی ب ن یا دنهدی م ی وار ه بدانسا ار ررضلا ه کنیا رد ن اشیا

دمحم لآ و دمحم ی لع ل صم هَّللا